

نام و نام خانوادگی :

به نام خدا

نام درس : علوم و فنون ادبی (۲)

نام پدر :

اداره آموزش و پرورش منطقه ۱۹ تهران

نام رشته : علوم انسانی

نام کلاس :

دبیرستان جمهوری اسلامی

تاریخ امتحان : ۹۸ / ۳ / ۱۳

نام دبیر :

نوبت دوم - خرداد ماه ۹۸ - ۹۷

نام پایه : یازدهم

شماره صندلی :

زمان امتحان : ۹۰ دقیقه

بارم	ردیف	انسان زاینده شرایط نیست بلکه خالق آن است.				
۲		الف (تاریخ ادبیات				
۱	۱	جاهای خالی را با استفاده از معلومات خود ، پر نمایید. الف (بعد از حمله مغول، کانون های فرهنگی از خراسان به منتقل شد. ب (از شاخص ترین شاعران عارف در قرن هفتم است که در دو محور احساس و اندیشه آثار جاودانه ای پدید آورد. پ (نخستین و مهم ترین آثار در علم عروض کتاب نام دارد. ت (« حمدالله مستوفی » از مورخان مشهور ایران و نویسنده کتاب است.				
۱	۲	هر یک از ویژگی های ستون « الف » به چه کسی در ستون « ب » مربوط می شود؟ (در ستون « ب » یک مورد اضافی است.) <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <thead> <tr> <th>الف</th> <th>ب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>الف (از نمایندگان شعر فصیح و لطیف در قرن دهم ب (سبک شعرش حد وسط سبک دوره عراقی و سبک هندی است و واقع گرایی شاخصه اصلی آن است. پ (وی با به کار بردن مضمون های ابداعی فراوان « خلاق المعانی ثانی » لقب گرفت. ت (معروف ترین شاعر سبک هندی و خداوندگار مضامین تازه شعری</td> <td>کلیم کاشانی بابا فغانی شیرازی صائب تبریزی سلمان ساوجی وحشی بافقی</td> </tr> </tbody> </table>	الف	ب	الف (از نمایندگان شعر فصیح و لطیف در قرن دهم ب (سبک شعرش حد وسط سبک دوره عراقی و سبک هندی است و واقع گرایی شاخصه اصلی آن است. پ (وی با به کار بردن مضمون های ابداعی فراوان « خلاق المعانی ثانی » لقب گرفت. ت (معروف ترین شاعر سبک هندی و خداوندگار مضامین تازه شعری	کلیم کاشانی بابا فغانی شیرازی صائب تبریزی سلمان ساوجی وحشی بافقی
الف	ب					
الف (از نمایندگان شعر فصیح و لطیف در قرن دهم ب (سبک شعرش حد وسط سبک دوره عراقی و سبک هندی است و واقع گرایی شاخصه اصلی آن است. پ (وی با به کار بردن مضمون های ابداعی فراوان « خلاق المعانی ثانی » لقب گرفت. ت (معروف ترین شاعر سبک هندی و خداوندگار مضامین تازه شعری	کلیم کاشانی بابا فغانی شیرازی صائب تبریزی سلمان ساوجی وحشی بافقی					
۲		ب (سبک شناسی				
۰/۵	۳	در هر یک از موارد زیر واژگان درست درون کمانک را مشخص نمایید. الف (در سبک (خراسانی / عراقی) توجه به علوم ادبی از جمله بیان و بدیع بیشتر شده است. ب (ملا حسین واعظ کاشفی، کلیده و دمنه را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را (انوار سهیلی / مرزبان نامه) نامید.				
۰/۵	۴	دو مورد از ویژگی های <u>زبانی</u> شعر سبک عراقی را بنویسید.				
۱	۵	با توجه به ویژگی های سبک « هندی » درست یا نادرست بودن هر یک از موارد زیر را تعیین نمایید. الف (در قلمرو زبانی شعر، دایره واژگان شعر گسترش یافت. ب (استفاده از ردیف های خوش آهنگ از ویژگی های فکری این سبک است. پ (از نکات قابل توجه در زبان شعری این سبک، ورود لغات مربوط به مذاهب و آداب و رسوم هندوان در حوزه شعر و ادب است. ت (نثر کتاب های این سبک به دو دسته « ساده » و « بینابین » تقسیم می شود.				
		ادامه پرسش ها در صفحه دوم				

۶	پ (موسیقی شعر																																					
۰/۵	با خوانش درست ابیات، مرز پایه‌های آوایی یا ارکان آن را مشخص‌نمایید و هر پایه در خانه خود قرار دهید. ز کوی یار می‌آید نسیم باد نوروزی از این باد ار مدد خواهی، چراغ دل برافروزی <table border="1" data-bbox="267 289 1356 399"> <tr> <td>ز</td><td>ک</td><td>و</td><td>ی</td><td>یا</td><td>ر</td><td>م</td><td>آ</td><td>ی</td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> <tr> <td>ا</td><td>ز</td><td>ی</td><td>ب</td><td>د</td><td>ر</td><td>ف</td><td>ب</td><td>د</td><td>ل</td><td>غ</td><td>ر</td><td>ا</td><td>چ</td><td></td><td></td><td></td><td></td> </tr> </table>	ز	ک	و	ی	یا	ر	م	آ	ی										ا	ز	ی	ب	د	ر	ف	ب	د	ل	غ	ر	ا	چ					۶
ز	ک	و	ی	یا	ر	م	آ	ی																														
ا	ز	ی	ب	د	ر	ف	ب	د	ل	غ	ر	ا	چ																									
۰/۵	علامت هر یک از ارکان عروضی زیر را بنویسید. الف (مستفعلن ب (مفاعیلن	۷																																				
۱	برای هر یک از موارد زیر، وزن مناسب واژه را بنویسید و نشانه‌های هجایی آن را مشخص‌نمایید. الف (می‌نوشتم ب (همایش	۸																																				
۱	بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی تفکیک‌نمایید. « تا نگردی بی‌خبر از جسم و جان کی خبر یابی ز جانان یک زمان »	۹																																				
۰/۵	وزن بیت زیر را بنویسید. « ز یزدان دان نه از ارکان که کوتاه دیدگی باشد که خطی کز خرد خیزد تو آن را از بنان بینی »	۱۰																																				
۰/۵	کدام یک از ابیات زیر، دارای وزن همسان دولختی است؟ یک دلیل برای آن بنویسید. الف (چو دل بر نهی بر سرای گهن کند ناز و ز تو بی‌وشد سخن ب (ای صبح شب‌نشینان، جانم به طاقت آمد از بس که دیر ماندی چون شام روزه‌داران	۱۱																																				
۲	بیت زیر را متناسب با پایه‌های آوایی تفکیک‌کنید، سپس نشانه‌های هجایی و وزن آنها را بنویسید. « تا دل هرزه‌گرد من، رفت به چین زلف او زان سفر دراز خود، عزم وطن نمی‌کند»	۱۲																																				
۶	ث (زیبایی شناسی																																					
۱	در هر یک از عبارات‌های زیر، موارد خواسته‌شده را بنویسید. الف (تلمیذ بی‌ارادت عاشق بی‌زر است: مشبه به ب (فردا که آن شهر خاموش / در حلقه شهربندان دشمن / از خواب برخاست: واژه مجاز پ (بشکن دل بی‌نوی ما را ای عشق: واژه استعاره ت (اکنون همچنین علمای زمان در علوم موی می‌شکافند: عبارت کنایی	۱۳																																				
۰/۵	تعداد تشبیه‌های کدام گزینه بیشتر از سایر گزینه‌ها است؟ الف (حریر باورم از شعله ندامت سوخت که بر کویر عطشناک نیستم چون ابر ب (هرگز کسی نداد بدین سان نشان برف گویی که لقمه‌ای است زمین در دهان برف پ (اگر چو مرغ بنالم، تو همچو سرو ببالی و گر چو ابر بگیریم، تو همچو غنچه بخندی ت (خانه دل ما را از گرم عمارت کن پیش از آن که این خانه رو نهد به ویرانی	۱۴																																				
	ادامه پرسش‌ها در صفحه سوم																																					

۰/۵	با توجه به مفهوم هر یک از کنایه‌ها، تساوی‌های درست و نادرست را مشخص نمایید. الف (دست‌گل به آب‌دادن = اشتباه بزرگ کردن ب (ثابت‌قدم‌بودن = درج‌ازدن	۱۵
۱	استعاره را در بیت زیر بیابید و آن را به یک تشبیه کامل تبدیل نمایید. «صبحگاهی سرخوناب جگر بگشایید ژاله صبحدم از نرگس تر بگشایید»	۱۶
۰/۵	معنای حقیقی و غیر حقیقی (مجازی) واژه مشخص شده را بنویسید. « <u>سر</u> آن ندارد امشب که برآید آفتابی چه خیال‌ها گذر کرد و گذر نکرد خوابی»	۱۷
۱/۵	درست یا نادرست بودن هر یک از موارد زیر را تعیین نمایید. الف (در مصراع «ایام گل چو عمر به رفتن شتاب کرد»؛ واژه «عمر» مشبّه‌به است. ب (در عبارت «آتش خشم اول در خداوند خشم افتد؛ پس آنگه زبانه به خصم رسد یا نرسد.»؛ «آتش خشم» تشبیه فشرده اضافی است. پ (در جمله «جهان خوردم و کارها راندم»؛ «جهان» در معنای حقیقی دنیا به کاررفته است. ت (در شعر «به یاد روی شیرین بیت می‌گفت / چو آتش تیشه می‌زد، کوه می‌سفت»؛ در مصراع اول «بیت» مجاز از شهر است. ث (در بیت «هزار نقش برآرد زمانه و نبود / یکی چنان که در آیینۀ تصوّر ماست»؛ «زمانه» که مشبّه است به انسانی مانند شده و نقش برآوردن که از ویژگی‌های انسان است همراه مشبّه آمده است. ج (بیت «باز امشب ای ستاره تابان، نیامدی / باز ای سپیده شب هجران، نیامدی»؛ سه استعاره دارد.	۱۸
۱	در هر یک از موارد زیر کنایه‌ها را بیابید و مفهوم آنها را بنویسید: الف (از مکافات عمل غافل مشو ب (همّت مردانه می‌خواهد گذشتن از جهان گندم از گندم بروید جو ز جو یوسفی باید که بازار زلیخا بشکند	۱۹
۴	ث (نقد و تحلیل نظم و نثر	
۰/۵	بیت «ای دوست شکر خوشتر یا آن که شکر سازد؟ / خوبی قمر بهتر، یا آن که قمر سازد؟» بر چه مفهومی تأکید می‌ورزد؟ الف (مولانا، خالق و آفریننده را بر آفریده شده، برتری می‌دهد. ب (بیت بر ادبیات حماسی و تعلیمی تأکید می‌ورزد. پ (منظور مولانا این است که نباید نسبت به پدیده‌های اطراف بی‌توجه باشیم. ت (بر مفهوم قضا و قدر و سرنوشت از پیش تعیین شده اشاره دارد.	۲۰
	ادامه پرسش‌ها در صفحه چهارم	

۱/۵	با توجه به ابیات زیر، به پرسش‌های داده‌شده، پاسخ دهید. «ای دفتر حُسن تو را فهرست، خط و خال‌ها پیشانی عفو تو را پرچین نسازد جرم ما الف (وزن شعر را بنویسید. ب (ترکیب «دفتر حُسن» چه آرایه‌ای دارد؟ پ (واژه‌های «متضاد» را بیابید. ت (در مصراع سوم یک «استعاره» بیابید. ث («پرچین شدن پیشانی» کنایه از چیست؟ ج) مفهوم کلی بیت دوم را بنویسید.	۲۱
۰/۲۵	با توجه به قلمروی زبانی در بیت «بر این رزمگه‌شان به جنگ آوریم / خود ایدر زمانی درنگ آوریم» به کار بردن «ایدر» از ویژگی‌های سبک خراسانی است یا عراقی؟	۲۲
۰/۲۵	ویژگی فکری حاکم بر بیت زیر، در کدام گزینه آمده‌است؟ «آتش است آب دیدهٔ مظلوم / چون روان گشت، خشک و تر سوزد» الف (گریه کردن مانند آتش است. ب (خشک و تر یعنی همهٔ انسان‌ها پ (پرهیز از ظلم و ترسیدن از آه مظلوم ت (کناره‌گیری از دنیا و اختیار گوشه‌نشینی	۲۳
۱/۵	با توجه به متن زیر، به پرسش‌های داده‌شده، پاسخ دهید. «فرآش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایهٔ ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بیورود. درختان را به خلعتِ نوروزی قبای سبز ورق دربرگرفته و اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه برسر نهاده.» الف (آرایهٔ مشترک «فرآش باد صبا» و «دایهٔ ابر بهاری» چه نام دارد؟ ب («فرش زمردین» استعاره از است. پ (منظور از «قبای سبز ورق» برای درختان، چیست؟ ت (بین فعل‌های «بگسترد» و «بیورود» آرایهٔ وجود دارد. ث (در جملهٔ اوّل یک تشخیص (جان‌بخشی) بیابید. ج (مفهوم کلی عبارت در کدام گزینه آمده است؟ الف (شناخت آفرینش و جهان هستی ب (قدرت خداوند در پیدایش بهار	۲۴
۲۰	جمع بارم دوست خوبم، تنها یک گوشه از این جهان وجود دارد که شما می‌توانید در آنجا از پیشرفت مطمئن باشید و آنجا، خود شما هستید. بیروز باشید- افشار طهرانی	